

Nieuw voor Groningen: Humes Bladkoning

Het topjaar 1994 waardig afgesloten

Bas van Gennip & Bert de Bruin

Het jaar 1994 zal de boeken ingaan als een uitzonderlijk goed jaar voor dwaalgasten. Niet minder dan vijf nieuwe provinciesoorten voorzagen Groningen van de nodige kwaliteit.

Het begon in maart met een Kuifkoekoek in de Oostpolder, die door zeer veel mensen werd gezien. In mei zwom in het Lauwersmeer een Bronskopeend rond en in de vorige *Gors* werden de Bergfluit en de Citroenkwikstaart van de Eemshaven in september besproken. Hiernaast werd in 1994 een respectabel aantal andere dwaalgasten gezien. Een opsomming van alle soorten zou te veel worden, maar zeker het vermelden waard zijn: meerdere Koereigers, Zwarte Ibissen bij Stitswerd, Blauwvleugeltaling in de Lauwersmeer, Klein Waterhoen, Gestreepte Strandloper en Grote Franjepoot in de Eemshaven, Kortteenleeuweriken en Bosgors op Rottumeroog en Krekelzangeren Pallas' Boszanger (pas de tweede voor de provincie en de eerste in het binnenland) in de stad Groningen. In november werd nog een vijfde nieuwe soort voor Groningen gevonden: Humes Bladkoning *Phylloscopus humei*. Hiermee kwam het totaal aantal waargenomen (en gedocumenteerde) soorten in de provincie op 327.

Op 10 november 1994 besloot Bas van Gennip liftend te gaan vogelen in de Lauwersmeer. Bij Anjum waren de dagen ervoor elf Dwergganzen gezien en bovendien wilde hij graag de bosjes rond de haven afzoeken op "goede soorten". Hij werd opgepikt door Jan Schipperijn en Ben Bezema, die hetzelfde plan hadden opgevat.

In de Lauwersmeer zagen ze vier Flamingo's (waarvan één Chileense) en een IJseend. Na ook in de haven gekeken te hebben liep BvG bij de meest westelijke bosjes te zoeken naar zangvogels. Toen hij om de brede haag heenliep zag hij in een rozebottelstruik twee kleine vogels scharrelen, waarvan er één direct wegvloog.

De ander bleef zitten en bleek na een blik door de kijker een kleine grijsgroene zanger met lichte wenkbrauw- en vleugelstrepen te zijn. BvG's eerste gedachte was "goh, wat leuk, een Bladkoning". Maar toen hij de wel erg donkere poten en snavel zag, rinkelde er een belletje. Mogelijk een Humes Bladkoning! Nadat hij snel een paar veldnotities had gemaakt, haalde hij zijn metgezellen (en zijn telescoop) op en samen bekeken zij de vogel nog een half uur, ondertussen het kleed vergelijkend met het plaatje en de beschrijving in de gids van Lars

Jonsson, voordat ze het nieuws doorbelden. Eric Koops zette het nieuws direct op de pieper. Omdat het al 15.30 uur en al bijna donker was, konden de eerste geïnteresseerden pas de volgende morgen in Lauwersoog zijn. Na ongeveer een kwartier werd de Humes Bladkoning teruggevonden door Koen van Dijken, op exact dezelfde plek waar een jaar eerder een Kleine Zwartkop had gezeten. De Humes Bladkoning is door tientallen mensen gezien, voor het laatst op 13 november.

Determinatie

De determinatie leverde aanvankelijk nogal wat problemen op. Bladkoning en Humes Bladkoning lijken sterk op elkaar. Het zijn allebei kleine, grijsgroene *Phylloscopus*-zangers met een opvallende, lange wenkbrauwstreep en twee lichte vleugelstrepen en wittige onderdelen.

Humes Bladkoning heeft bijna zwarte poten en snavel. De bovenste vleugelstreep en de wenkbrauwstreep zijn minder uitgesproken dan bij Bladkoning (Svensson 1992). Bovendien zijn de veren tussen beide vleugelstrepen lichter bij Humes Bladkoning - ongeveer even licht als de rug - resulterend in een minder contrastrijke vleugeltekening (Shirihai & Madge 1993). Humes is ook meer grijs dan groen, het meest

Humes Bladkoning in Lauwersoog. 10-13 november 1994 (Koen van Dijken)

uitgesproken op de kop.

Het meest constante verschil tussen beide soorten is de roep. Bladkoning roept een scherp, tweelettergrepig *tsjewie*, waarbij de tweede lettergreep hoger is (het doet wel enigszins denken aan Zwarte Mees). Humes Bladkoning heeft ook een tweelettergrepigeroep, een Huis-mus-achtig *tsjwielu*, waarvan de tweede lettergreep lager is (Jonsson 1992).

De vogel van Lauwersoog voldeed prima aan bovenstaande kenmerken. Eén keer is zelfs de zang gehoord; deze doet denken aan de bekende trekroep van de Koperwiek (Lewington *et al.* 1991), en is zeer verschillend van de drukere zang van de Bladkoning. Bij een klein,

snel foeragerend vogeltje, dat mondjesmaat roept, duurt het echter vaak enige tijd voordat alle relevante kenmerken zijn vastgesteld.

De vogel is gefotografeerd en de roep is opgenomen.

De Humes Bladkoning is een broedvogel van Centraal Azië. Hij overwintert voornamelijk in India (Lewington *et al.* 1991).

Indien dit geval aanvaard wordt is het het eerste voor de provincie Groningen. Ook op nationaal niveau is het een ware zeldzaamheid: tot 1995 waren er elf gevallen (van den Berg & Bosman 1994).

Literatuur

- Jonsson, L. 1992. Birds of Europe with North Africa and the Middle East. Londen.
- Lewington, I.P. Alström & P. Colston 1991. A Field Guide to the Rare Birds of Britain and Europe. Jersey.
- Svensson, L. 1992. Identification Guide to European Passerines. Stockholm.
- Shrihai, H. & S. Madge 1993. Identification of Hume's Yellow-browed Warbler. In: *Birding World* 6: 439-443.
- van den Berg, A.B. & C.A.W. Bosman 1994. Lijst van Nederlandse vogelsoorten. Santpoort-Zuid.

*Bas van Gennip Laan van Presikkaaf 542
6826 CL Arnhem Tel. 085-642915
Bert de Bruin Albertine Agnesplein 8a
9717 EV Groningen Tel. 050-139251*